

miniLO & anieLa

KWARTALNIK EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

nr 10

II KWARTAŁ 2015

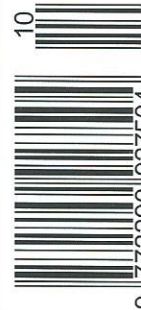
cena 14,90

(w tym 5% VAT)

ISSN 2299-9272

INDEKS 297577

NAKLAD 10 000 EGZ.

ZRÓWNOWAŻONY Rozwój

Ekofabryka
- CZY TO MOŻLIWE?

Zrównoważony rozwój
w placówkach oświatowych

*Obcowanie z przyrodą
ma być przyjemnością
– rozmowa z Mają Popielarską*

NA
ZLECENIE
EKO CYKL
EKO CYKL ORGANIZACJA ODZYSKU OPAKOWAŃ S.A.
w ramach publicznych
kampanii
edukacyjnych

CO SŁYCHAĆ U PAŃSTWA PUSZCZYKÓW? • GRY Z UPCYKLINGU • ODPADY CZY SUROWCE? • CZARY-MARY
NIE MAM PARY. CO SIĘ DZIEJE Z GATUNKAMI? • SCENARIUSZ LEKCJI • CO TO JEST ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ?

„WSTRZYMAĆ NAUCZYCIELI - PORUSZYĆ UCZNIÓW”, CZYLI CIEKAWA EDUKACJA EKOLOGICZNA

Jak uczyć ekologii w szkole podstawowej?

Celem nauczania przedmiotu przyroda w szkole podstawowej jest stworzenie solidnego fundamentu wiedzy przyrodniczej w zakresie czterech nauk przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. Jak przekazać tak ogromną wiedzę uczniom na tym etapie edukacji? Jak wpłynąć na postawy uczniów i ich stosunek do przyrody? Jak ciekawie uczyć treści ekologicznych na lekcjach przyrody?

Tempo przemian we współczesnym świecie stawia przed młodymi ludźmi nowe wyzwania. Aby im sprostać, każdy z nich będzie potrzebował szerokiego wachlarza kompetencji kluczowych. Mają one niebagatelne znaczenie w procesie uczenia się przez całe życie. Kompetencje kluczowe definiowane są jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Mają służyć samorealizacji i integracji społecznej. Jednakże rozwój własny i samorealizacja nie mogą odbywać się kosztem środowiska przyrodniczego. Każdy człowiek powinien uwzględniać w swoim życiu ideę zrównoważonego rozwoju, czyli tak korzystać z jego zasobów, aby ich nie eksploatować nadmiernie, pozwolić przyrodzie na ich odnowienie, jeśli jest taka możliwość i zostawić środowisko przyrodnicze w zadowalającym stanie dla następnych pokoleń.

W tej sytuacji kształtowanie kompetencji kluczowych u młodych ludzi powinno uwzględniać potrzeby środowiska. Odpowiedzialność taką bierze na siebie współczesna szkoła podstawowa. W klasach IV-VI na lekcjach przyrody realizację treści ekologicznych przewiduje postawa programowa. Jest to jednak kropla w morzu potrzeb dzisiejszego świata przyrodniczego.

Uważam, że prawa przyrody powinny być tłumaczone dzieciom między innymi poprzez prowadzenie prostych doświadczeń na terenie szkoły. Można je również realizować w terenie, na przykład nad zbiornikiem wodnym. W proces edukacji ekologicznej należy też włączyć obserwację i bezpośrednie działania ucznia. Uczeń zaangażowany emocjonalnie w proces uczenia lepiej zapamiętuje treści i szybciej się uczy.

Dzieci bardzo chętnie uczestniczą w konkursach tematycznych z zakresu ekologii, które przy okazji kształtują różne umiejętności. Niektóre z nich (na przykład „Świetlik”) wymagają od ich uczestników integralnego myślenia i działania praktycznego. Dzieci przygotowują się do nich, przeprowadzając samodzielnie doświadczenia i planując swoją pracę. Dzięki temu lepiej poznają prawa rządzące przyrodą i uczą się pokory wobec nich.

Jeśli tylko jest okazja, zagadnienia ekologiczne powinny być realizowane zarówno na różnych przedmiotach, jak i na zajęciach dodatkowych, rozwijających zainteresowania dzieci. Służą temu na przykład projekty interdyscyplinarne, które angażują nauczycieli poszczególnych przedmiotów. W mojej szkole od dwóch lat realizowany jest projekt o nazwie IPNI (Innowacyjny Program Nauczania Interdyscyplinarnego), który łączy kilka przedmiotów: przyrodę, matematykę, informatykę i technikę. W trakcie roku szkolnego realizowane są liczne projekty w jego ramach, w tym również ekologiczne, w których przewodnictwem często przejmują nauczyciele przyrody. Dzieci pracują wówczas różnymi metodami aktywnymi - na przykład metodą projektu lub tekstu przewodniego. W ramach tych projektów uczniowie wykonują prezentacje multimedialne, projektują modele, przygotowują plakaty, idą w teren, pracują z mapą, wykonują obliczenia, pracują z interfejsami. W ten sposób realizowane są treści środowiskowe. Dzieci mają szansę lepiej zrozumieć wpływ działalności ludzkiej, nauki i technologii na świat przyrody. Uczą się wyciągać wnioski z własnego postępowania, stają się bardziej świadome własnego wpływu na stan środowiska i uczą się przewidywać

konsekwencje własnych wyborów. Przy okazji kształtowane są postawy proekologiczne oraz kompetencje kluczowe. W ramach projektów dzieci często pracują w różnych grupach, planują swoją pracę i są odpowiedzialne za wykonanie swoich zadań. Nawiązują się wtedy lepsze relacje koleżeńskie. Uczą się też myślenia przyczynowo-skutkowego, co ma kluczowe znaczenie w edukacji ekologicznej i we wprowadzaniu w życie idei zrównoważonego rozwoju.

Moim pomysłem na edukację ekologiczną w klasach IV-VI jest przeprowadzenie zajęć z ekonomii, w trakcie których grupa młodych ludzi – pasjonatów przeprowadzi grę strategiczną, której celem będzie pokazanie uczniom, że chęć zarobienia „szybkich” pieniędzy nadmiernie wyeksploatuje konkretny ekosystem, co doprowadzi do katastrofy ekologicznej i „bankructwa finansowego” wielu uczestników gry. Będzie to bardzo ciekawe doświadczenie zarówno dla dzieci, jak i nauczyciela.

Myślę, że we wprowadzaniu treści ekologicznych pożądana też jest właściwa postawa nauczyciela. Jeśli sam wierzy w to, co mówi i robi, łatwiej jest mu osiągnąć założone cele w edukacji ekologicznej. ■

Dorota Zawieska

– nauczyciel przyrody w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 301 w Warszawie

Źródła:

Skubata P., Kukowka I., *Zrozumieć przyrodę na nowo 10 zasad jak uczyć o przyrodzie, by budować motywację do działań ekologicznych*, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Bystra 2010